

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΩΝ ΟΡΕΩΝ

Παιδαγωγική Παρέμβαση – Πρόγραμμα Αλληλοδιδασκαλίας Μαθητών

❖ *Δημοτικό Σχολείο Πισκοκεφάλου : «Οι φντικές βαφές στον χρωματισμό των ινών»*

❖ *Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας Ηρακλείου : «Αποστολή Πηνελόπη Gandhi: Η Υφαντική τέχνη στο Ευρωπαϊκό σχολείο»*

”Οι φυτικές βαφές στο χρωματισμό των ινών”

4/θ Δημοτικό Σχολείο Πισκοκεφάλου
Σχ. Έτος 2015-2016

Συγκομιδή

- Φυτά μπορούμε να μαζεύουμε όλο το χρόνο, το αποτέλεσμα όμως που θα έχουμε εξαρτάται από την φάση ανάπτυξης του φυτού. Για αυτό, το μάζεμα στα περισσότερα γίνεται τέλος καλοκαιριού, καθώς τα ώριμα φυτά, δίνουν περισσότερες χρωστικές βαφές.
- Χρησιμοποιούνται είτε φρέσκα, είτε αφού τα ξεράνουμε στη σκιά. Τα φρέσκα δίνουν πιο λαμπερό χρώμα, ενώ τα ξερά πιο έντονο.

Προετοιμασία του νήματος

- Δένουμε το νήμα στο τυλιγάδι, αρκετά καλά προσέχοντας να μην σπάσει και να μην μπερδευτεί.
- Βάζουμε αρκετό χλιαρό νερό και ρίχνουμε μια ή δυο κουταλιές στύψη.
- Τοποθετούμε το νήμα στο νερό με τη στύψη και το αφήνουμε μια με δύο ώρες. Μετά το στραγγίζουμε και το διατηρούμε βρεγμένο έως ότου το βάψουμε.

Τρόπος βαφής

- Σε ένα δοχείο βάζουμε μια ποσότητα νερού, τα χόρτα ή τις ρίζες, τα τοποθετούμε στη φωτιά και τα αφήνουμε να βράσουν αρκετά. Για καλύτερο αποτέλεσμα αφήνουμε και τα φύλλα και βράζουν μαζί με το νήμα. Έτσι μας δίνουν ωραιότερο χρώμα.
- Αφού βράσει αρκετά, το αφήνουμε να κρυώσει. Οι γιαγιάδες αυτό το έλεγαν «κοίμισμα». Έτσι το νήμα τραβούσε όλη τη μπογιά.
- Ύστερα από αρκετές ώρες, και αφού έχει κρυώσει καλά, στραγγίζουμε το νήμα, το τινάζουμε ελαφρά να πέσουν τα φύλλα, τα οποία κρατάμε καθώς και το νερό για να συνεχίσουμε με τη δεύτερη βαφή που θα μας δώσει ελαφρότερη απόχρωση.
- Όταν στραγγίσει το νήμα, το απλώνουμε και το αφήνουμε να στεγνώσει. Έτσι τραβάει ακόμα πιο καλά τη βαφή. Έπειτα το πλένουμε με αρκετό νερό, το στεγνώνουμε και είναι έτοιμο για χρήση.

Γενικές παρατηρήσεις

- Η χρωστική ικανότητα των φυτικών ουσιών δεν ήταν σταθερή. Σημαντικό ρόλο έπαιζε η σύσταση του εδάφους, ο χρόνος συγκομίδης, οι κλιματικές συνθήκες που είχαν επικρατήσει και το νερό.
- Με τα ίδια ακριβώς υλικά και διαφορετικής ποιότητας νερό (πηγαδίσιο, βρόχινο, ποταμίσιο ή από πηγή) το αποτέλεσμα ήταν διαφορετικό. Καλύτερο ήταν το βρόχινο νερό.
- Στη διαδικασία της βαφής διακρίνουμε τρεις φάσεις: την προετοιμασία, την κυρίως βαφή και την σταθεροποίηση του χρώματος.
- Σταθεροποιητικό του χρώματος είναι επίσης το ξύδι. Χρησιμοποιούσαν πολλές φορές και το ξυδιασμένο απόπλυμα της σκάφης του ζυμωτού.

Ας δούμε μερικά φυτά που μπορούμε να μαζέψουμε και τα χρώματα που μας δίνουν.

Ριζάρι

- Μας δίνει κόκκινο χρώμα

Κρεμμυδόφυλλα

- Μας δίνουν απαλό ροζ

Ωραίο φύλλο

- Δίνει αποχρώσεις του ροζ

Λουλούδια από καντιφέδες

- Βάφουν τα λουλούδια αλλά και τα φύλλα

Καρυδότσουφλα

- Παίρνουμε αποχρώσεις του καφέ

Τσόφλια ρογδιού

- Τα ξερά μας δίνουν πιο σκούρο χρώμα από τα φρέσκα

Ξινολούλουδο ή μπογιάς

- Τα λουλούδια δίνουν το έντονο χρώμα

Μαργαρίτες του αγρού

- Μαζεύουμε τα λουλούδια μαζί με τα φύλλα

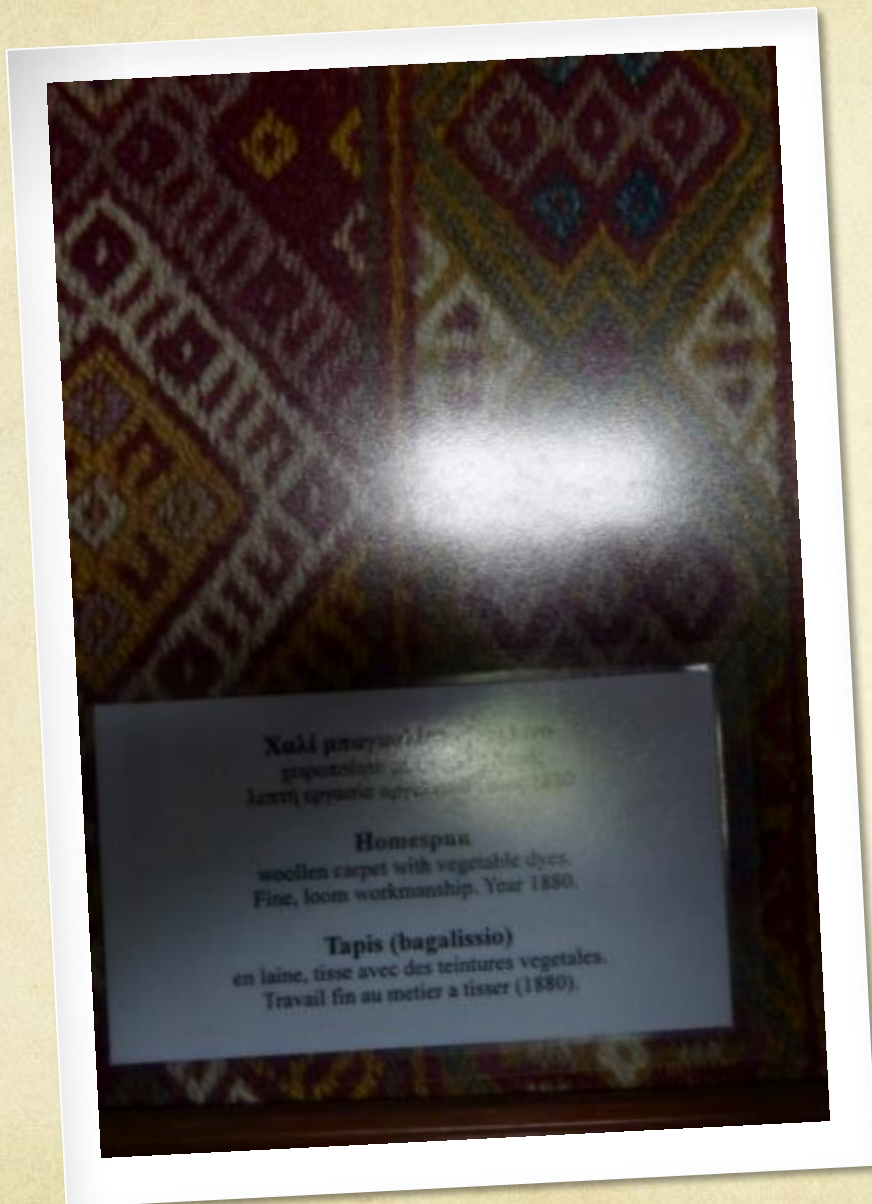
○ Ίντιγκο

Χρησιμοποιούσαν ακόμη και χημικά παρασκευάσματα όπως είναι το ίντιγκο και το υδροσουφλίτ. Με το ίντιγκο είχαν όλες τις αποχρώσεις του μπλε. Σήμερα δεν είναι εύκολο να το βρούμε.

Πολύτιμη ήταν η επίσκεψή μας στο Λαογραφικό Μουσείο Σητείας όπου ξεναγηθήκαμε από την πρόεδρο του Μουσείου κα. Μυλωνάκη στην τέχνη της βαφής των νημάτων.

Στο μουσείο υπάρχει αίθουσα αφιερωμένη στη μνήμη της δασκάλας Ελένης Ανηψητάκη-Δαουράκη, η οποία αφιέρωσε τη ζωή της στη συλλογή πληροφοριών και στην προσπάθεια της διατήρησης, της συνέχισης και της αναβίωσης της λαϊκής τέχνης.

Στην εικόνα βλέπουμε ένα μάλλινο χειροποίητο χαλί, φτιαγμένο από νήματα βαμμένα με φυσικό τρόπο. (Ετος 1880)

Είδαμε επίσης υφαντά φτιαγμένα στον αργαλειό...

... καθώς και λινά και μεταξωτά
εργόχειρα, δημιουργίες της ίδιας
της κας. Δαουράκη.

Στο χώρο αυτό υπάρχουν ακόμη δείγματα από νήματα βαμμένα με φυτικό τρόπο...

...τα οποία βλέπουμε ότι διατηρούν ζωντανό και αναλλοίωτο το έντονο χρώμα τους.

Και επειδή από τη θεωρία μόνο δεν μαθαίνουμε, είπαμε να δοκιμάσουμε να βάψουμε τα δικά μας νήματα.

Συγκεντρώσαμε υλικά που μπορούσαμε να
βρούμε στο σπίτι μας...

...τα βράσαμε και προσθέσαμε το νήμα
αφού πρώτα το είχαμε βρέξει με νερό.

Το αποτέλεσμα μας δικαίωσε!!!

Τη συλλογή των πληροφοριών και των υλικών, τη διαδικασία βαφής και την παρουσίαση που μόλις παρακολουθήσατε, πραγματοποίησαν οι μαθητές των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ του σχολείου μας.

Φωτογραφικό υλικό

Διευθύντρια:

Κα Σμαρούλα Αραμπατζή

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:

Αναγνωστάκη Νίκη

Λογκάκη Ειρήνη

Σας ευχαριστούμε πολύ!!!!